

**ПРОЕКТОБЮДЖЕТ ЗА 2023 Г. И БЮДЖЕТНА 2024-2025 Г. НА АГЕНЦИЯ ЗА ЯДРЕНО
РЕГУЛИРАНЕ В ПРОГРАМЕН ФОРМАТ
(ПО ФУНКЦИОНАЛНИ ОБЛАСТИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ)**

I. МИСИЯ

Мисията на Агенцията за ядрено регулиране (АЯР) е “Защита на човека, обществото, бъдещите поколения и околната среда от вредното въздействие на йонизиращите лъчения”. Основната цел на дейността на АЯР е да осигури използването на ядрената енергия и източниците на йонизиращи лъчения (ИЙЛ) само за мирни цели и в съответствие със Закона за безопасно използване на ядрената енергия (ЗБИЯЕ) и актовете по неговото прилагане.

II. ОРГАНИЗАЦИОННО РАЗВИТИЕ И КАПАЦИТЕТ

Структурата на Агенция за ядрено регулиране (АЯР) е уредена с Устройствен правилник, в който е определена общата численост на персонала, организацията на работата и функциите на отделните звена. Администрацията на АЯР е организирана в рамките на една главна дирекция и четири дирекции, разпределени съответно в обща и специализирана администрация. На пряко подчинение на председателя са длъжностите: главен секретар, служител по сигурността на информацията, финансов контролър и звено за вътрешен одит.

Председателят на АЯР като независим специализиран орган на изпълнителната власт, се определя с решение на Министерски съвет и се назначава от министър-председателя. В рамките на компетентностите си, дадени му от ЗБИЯЕ, председателят на АЯР ръководи Агенцията през мандата си, подпомаган от двама заместник-председатели.

Към момента АЯР упражнява регулаторен контрол върху 13 ядрени съоръжения (ЯС), намиращи се на различни етапи от жизнения им цикъл. Между ЯС в експлоатация са 5 и 6 блок на АЕЦ „Козлодуй“, хранилище за отработено ядрено гориво, ЯС за управление на радиоактивни отпадъци.

В областта на радиационната защита при дейности с източници на йонизиращи лъчения (ИЙЛ) АЯР контролира над 950 лицензианта, осъществяващи дейности в повече от 2000 обекта с ИЙЛ. Лицензианти на АЯР са ГД „ПБЗН“ към Министерство на вътрешните работи, органите на държавния здравен контрол към Министерство на здравеопазването, ИАОС и РИОСВ към Министерство на околната среда и водите, Институт към Българска академия на науките, Агенция “Митници”, АЕЦ „Козлодуй“, Държавно предприятие „РАО“, ГД „НЦМ“ към Български институт по метрология, ТЕЦ „Марица - Изток 2“ ЕАД, „Мини Марица-Изток“ ЕАД, “Софарма” АД, “Лукойл Нефтохим Бургас” АД, “Солвей Соди” АД и други. Лицензианти на АЯР са и всички лечебни заведения за болнична помощ в страната.

В последните години обемът и обхватът на дейността на агенцията се разшири, поради рязко нарастване на броя на обектите с ИЙЛ и дейностите подлежащи на регулаторен контрол и във връзка с нови задължения, произтичащи от членството на страната в ЕС и Международната агенция за атомна енергия (МААЕ) и Агенцията за ядрена енергия към Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР).

През последните години се наблюдава чувствителна тенденция за загуба на експертен потенциал на АЯР. Съгласно Устройствения правилник на Агенцията за ядрено регулиране общата численост на персонала е 114 щатни бройки, включително председател и двама заместник-председатели. Към 31.05.2023 г. числеността е 104 щатни бройки. Ръководството на АЯР полага системно и целенасочено усилия за привличане на млади специалисти чрез организиране на презентации във висши учебни заведения, участие с щандове по време на мероприятия, свързани с образованието, както и чрез включване в инициативи на Министерския съвет по наредбата за стипендиантската програма в държавната администрация. За съжаление, полаганите усилия не носят желания резултат, тъй като все по-малко студенти учат технически

специалности, които се изискват като образование в АЯР. В същото време агенцията е в неравностойна позиция от гледна точка на възнагражденията в сравнение с обектите, които лицензира и контролира - АЕЦ Козлодуй, консултантските фирми в областта на енергетиката, ИТ сектора и лечебните заведения.

В областта на ядрената енергетика човешкият капитал е от първостепенно значение. От знанията и уменията на висококвалифицираните специалисти зависи успешното и безопасно експлоатиране на ядрените мощности – става въпрос за ядрената сигурност и ядрената безопасност. Същото важи в пълна степен и за дейностите в обектите с източници на йонизиращи лъчения.

С Решение на Министерския съвет от 15.06.2022 г. е приета „Национална стратегия за развитие на човешките ресурси в ядрената сфера 2022-2032 г. Основната цел на Стратегията е да бъде изградена устойчива система за подготовка, усъвършенстване и развитие на специалистите, необходими за ефективната работа на ядрения сектор, да се преодолее несъответствието между потребностите и наличието на кадри. Важната задача е да се създадат условия за разширен прием на млади хора в средното и висшето образование, за обучението им в сферата на инженерните, техническите и фундаменталните науки, за стимулиране на тяхната професионална реализация. Стратегията обхваща всички етапи на функциониране на ядрените технологии – на строителство, експлоатация, извеждане от експлоатация, съхранение на отработеното ядрено гориво. Очертана е ролята на заинтересованите страни – държавните институции, в това число образователната система и икономическите субекти.

През октомври 2022 г., със заповед на министър-председателя на България, е създадена Междудомствена работна група с цел изготвяне на първия 3-годишен план за изпълнение на Стратегията. Групата се подпомага експертно и технически от АЯР и се ръководи от Председателя на АЯР. Участници в групата са редица ведомства (МЕ, МОН, АЗ), университети (СУ и ТУ-София), БАН и заинтересовани дружества като АЕЦ „Козлодуй“ и ДП РАО.

III. ФУНКЦИОНАЛНА ОБЛАСТ „РЕГУЛАЦИЯ НА ЯДРЕНАТА БЕЗОПАСНОСТ И РАДИАЦИОННАТА ЗАЩИТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ“

Визия за развитието на политиката (не е приложимо за функционалните области)

Основните дейности на АЯР, определени в ЗБИЯЕ (чл. 5) са:

- Осъществяване на правомощия в областта на държавното регулиране на безопасното използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и при управлението на РАО и ОЯГ:
 - издаване, изменение, подновяване, прекратяване и отнемане на лицензиите и разрешенията за осъществяване на съответната дейност, предвидени в ЗБИЯЕ;
 - издаване, прекратяване и отнемане на удостоверения за регистрация за извършване на дейности с ИЙЛ, предвидени в ЗБИЯЕ;
 - издаване, прекратяване и отнемане на удостоверения за правоспособност на физически лица, които осъществяват дейности, свързани с осигуряване и/или контрол на ядрената безопасност и радиационната защита в ядрени съоръжения, на инструктори на пълномасщабни симулатори и квалифицирани експерти по радиационна защита;
 - оценка и предприемане на мерки за оптимизиране на радиационната защита в ЯС, обектни с ИЙЛ, обекти с повишено съдържание на естествени радионуклиди и при управление на РАО и извеждане от експлоатация на ЯС и обекти с РАВ;
 - осъществяване на регулаторен контрол на радиоактивните изхвърляния от площадките на ЯС, вкл. за целите на ежегодно предоставяне на информация на ЕК за радиоактивните изхвърляния от площадката на АЕЦ „Козлодуй“;
 - методическо ръководство върху извършването на технически надзор на съоръженията с повишена опасност на територията на ЯЦ, които имат значение за ядрената безопасност;

- планиране и провеждане на инспекции за оценка на ядрената безопасност на ЯЦ, изследователски реактори и съоръжения за управление на ОЯГ, вкл. при тяхното извеждане от експлоатация;
- планиране и провеждане на инспекции, свързани с оценка на физическата защита на ядрените материали и ядрените съоръжения, вкл. при внос, износ, превоз и съхранение на ядрен материал и радиоактивни вещества;
- планиране и провеждане на инспекции на дейността на лицензиантите, които осъществяват специализирано обучение за дейности в ЯС и с ИЙЛ;
- извършване на оценка на събития в ЯС и в обекти с ИЙЛ, които са свързани с ядрената безопасност и радиационната защита;
- налагане на принудителните административни мерки и административни наказания в случаите, предвидени в ЗБИЯЕ;
- Изпълнение на задължения в областта на аварийното планиране и аварийната готовност:
 - разработване на аварийен план за действие на АЯР в случай на ядрена и радиационна авария;
 - организация и оценка на дейностите, свързани с аварийното планиране и аварийната готовност в ЯС, както и при превоз на ядрен материал и радиоактивни вещества;
 - поддържане на аварийна готовност и участие в национални и международни учения за действия при авария;
- Подготовка на материали, обобщаване на информация, извършване на анализи и изготвяне на експертни оценки във връзка с управлението на фонд "РАО" и фонд "Извеждане от експлоатация на ЯС";
- Изпълнение на задължения, произтичащи от членството на Република България в международни организации, както и в изпълнение на международни договори:
 - осъществяване на международното сътрудничество на Република България, свързано с безопасното използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво;
 - осъществяване на възложеното по компетентност на АЯР национално представителство в Постоянното представителство на Република България във Виена при Организацията на обединените нации, Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа и към други международни организации;
 - осъществяване на възложеното по компетентност на АЯР представителство в съответните работни групи, комитети и институции на Европейския съюз, на Агенцията за ядрена енергия към ОИСР и в работните групи по европейските въпроси на национално равнище;
 - подготовка на докладите в изпълнение на задълженията по Конвенцията за ядрена безопасност, Единната конвенция за безопасност при управление на отработено гориво и за безопасност при управление на радиоактивни отпадъци и съответните директиви от европейското законодателство и внасяне в МС на тези доклади;
 - изпълнение на функциите на централен орган и пункт за връзка за уведомяване при авария и оказване на помощ съгласно Конвенцията за оперативно уведомяване при ядрена авария и Конвенцията за помощ в случай на ядрена авария или радиационна аварийна обстановка;
 - изпълнение на функциите на централен орган, пункт за връзка и координатор по изпълнение на задълженията по Конвенцията за физическа защита на ядрения материал;
 - изпълнение на функциите на компетентен орган и пункт за връзка по системата на Европейския съюз за ранен обмен на информация в случай на радиационна опасност;
 - изпълнение на задължения, произтичащи от двустранни споразумения, вкл. свързани с уведомяване, искане или оказване на помощ в случай на ядрена авария;
 - организиране и координиране на изпълнението на задълженията на Република България, произтичащи от Споразумението за прилагане на чл. III (1) и (4) от Договора за неразпространение на ядреното оръжие (ДНЯО), както и по Допълнителния протокол към това споразумение;

- Осъществяване на правомощия в областта на законотворческата дейност и регламентиране на дейността на администрацията на АЯР:
- анализ на вътрешното законодателство, на документите на МААЕ, ЕС и други международни организации по въпроси от компетентността на АЯР и формулиране на предложения за промени в нормативни документи, вътрешни правила и практики;
- разработване и предлагане за приемане от МС на проекти на нормативни актове и тяхното изменение и допълнение, включително на ЗБИЯЕ и наредбите за неговото прилагане;
- подготовка на становища по компетентност по проекти на нормативни актове, изготвени от други ведомства;
- разработване и въвеждане в действие на вътрешни правила, методики и указания, свързани с дейността на АЯР;
- разработване и актуализация на регулиращи ръководства;
- Изготвяне и представяне в МС на ежегоден доклад за състоянието на ядрената безопасност и радиационната защита при използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и при управление на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво, както и за дейността на агенцията;
- Поддържане на регистри на издадените лицензии, разрешения и удостоверения, както и на база данни за аварийните събития, свързани с ядрената безопасност и радиационната защита;
- Осъществяване на контрол върху дейностите по водене на отчет и контрол на радиоактивните източници и на РАО в ЯС и обекти с ИЙЛ;
- Организиране на обучението, поддържането и повишаването на професионалната квалификация на служителите в АЯР и управление на знанията в областите на дейност на АЯР;
- Конституиране и организация на дейността на Консултативния съвет по въпросите на ядрената безопасност и на Консултативния съвет по въпросите на радиационната защита;
- Изпълнение на задължения относно предоставяне на граждани, юридически лица и държавни органи на информация относно състоянието на ядрената безопасност и радиационната защита, вкл. изпълнение на задължения по Закона за достъп до обществена информация;

Стратегическа и оперативни цели

За всяка от дейностите си АЯР е определила стратегическа цел и очаквани резултати, като е направен опит за създаване на система от измерими показатели за постигането на целта. За основните дейности, определените цели са както следва:

Цел 1. Осигуряване на високо ниво на ядрена безопасност и оптимизиране на радиационната защита чрез поддържане на актуална нормативна база и регулаторни изисквания в областта на безопасното използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения, безопасно управление на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво и тяхното непрекъснато усъвършенстване и хармонизирането им с международни договори, европейско и национално законодателство, както и със стандартите за безопасност на Международната агенция за атомна енергия (МААЕ) и документите на WENRA;

Цел 2. Осигуряване на високо ниво на държавното регулиране на безопасното използване на ядрената енергия и безопасността на ядрените съоръжения;

Цел 3. Осигуряване на високо ниво на държавното регулиране на специализирано обучение по ЗБИЯЕ и издаване на удостоверения за правоспособност на физически лица, които осъществяват дейности, свързани с осигуряване и/или контрол на ядрената безопасност и радиационната защита в ядрени съоръжения, на инструктори на пълномащабни симулатори и квалифицирани експерти по радиационна защита;

Цел 4. Осигуряване на високо ниво на държавното регулиране на безопасното управление на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво;

Цел 5. Осигуряване на високо ниво на държавно регулиране на дейностите с йонизиращите лъчения и оптимизиране на радиационната защита;

Цел 6. Поддържане на ефективна система за аварийна готовност и реагиране в случай на ядрена или радиационна авария;

Цел 7. Ефективна координация при изпълнението на задълженията на Република България, произтичащи от Споразумението между Република Австрия, Кралство Белгия, Кралство Дания, Република Финландия, Федерална република Германия, Гръцката република, Ирландия, Италианската република, Великото херцогство Люксембург, Кралство Нидерландия, Португалската република, Кралство Испания, Кралство Швеция, Европейската общност за атомна енергия (ЕВРАТОМ) и Международната агенция за атомна енергия (МААЕ) за прилагане на чл. III (1) и (4) от Договора за неразпространение на ядреното оръжие, както и по Допълнителния протокол към него;

Цел 8. Осигуряване на високо ниво на международното сътрудничество и ефективна координация при изпълнение на задълженията по международни споразумения и хармонизиране на националното с европейско законодателство;

Цел 9. Повишаване качеството на административните услуги и приваждане на предоставянето на административни услуги в съответствие с общата рамка на електронното управление на Р България и нормативните изисквания за предоставянето им, както и на актуализираната Пътна карта за изпълнение на Актуализираната стратегия за развитие на електронното управление в Република България 2019-2023

Цел 10. Открито управление чрез поэтапно публикуване в интернет на информационни масиви и ресурси

Полза/ефект за обществото от провежданата политика (не е приложимо за функционалните области) и/или очакваните резултати от изпълняваните задачи в съответната функционална област

Компетентното и ефективно провеждане на политиките и постигането на резултати, ще доведе до осигуряване на безопасно използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и безопасното управление на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво.

Взаимоотношения с други институции, допринасящи за изпълнение на политиката

Във връзка с изпълнение на задълженията си, вменени със закон и за изпълнение на поставените цели, Агенция за ядрено регулиране поддържа добри работни взаимоотношения с министерство на енергетиката, министерство на здравеопазването, министерство на околната среда и водите, министерство на външните работи, министерство на образованието и науката и други институции при необходимост.

IV. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА ПРОЕКТОБЮДЖЕТА ЗА 2023 Г. И БЮДЖЕТНАТА ПРОГНОЗА ЗА ПЕРИОДА 2024-2025 Г.

Описание на приходите

ПРИХОДИ (в хил. лв.)	Проект 2023 г.	Прогноза 2024 г.	Прогноза 2025 г.
Общо приходи:	8 500.0	8 500.0	8 500.0
Данъчни приходи			
Неданъчни приходи			
Приходи и доходи от собственост			
Приходи от държавни такси	8 500.0	8 500.0	8 500.0
Глоби, санкции и наказателни лихви			
Други			

Приходите, на които АЯР е администратор, са приходи от такси за издаване на лицензии и разрешения по реда на ЗБИЯЕ и Тарифата за таксите, събрани от АЯР по ЗБИЯЕ.

За ядрените съоръжения и обектите с ИЙЛ в експлоатация се заплащат годишни лицензионни такси за контрол, които остават постоянни за периода на тригодишната бюджетна прогноза, при условие че не бъдат въведени в експлоатация нови съоръжения. За ядрените съоръжения и обектите с ИЙЛ те са, както следва:

Съоръжение или обект	Такса /лв./	Основание
ДП РАО - Блок 1	450 000	Чл. 3, т. 6 от ТТСАЯРЗБИЯЕ
ДП РАО - Блок 2	450 000	Чл. 3, т. 6 от ТТСАЯРЗБИЯЕ
ДП РАО - Блок 3	450 000	Чл. 3, т. 6 от ТТСАЯРЗБИЯЕ
ДП РАО - Блок 4	450 000	Чл. 3, т. 6 от ТТСАЯРЗБИЯЕ
АЕЦ Козлодуй - Блок 5	780 000	Чл. 3, т. 1 от ТТСАЯРЗБИЯЕ
АЕЦ Козлодуй - Блок 6	780 000	Чл. 3, т. 1 от ТТСАЯРЗБИЯЕ
АЕЦ Козлодуй – ХОГ	1 454 000	Чл. 3, т. 4 от ТТСАЯРЗБИЯЕ
АЕЦ Козлодуй – сух ХОГ	1 200 000	Чл. 3, т. 4 от ТТСАЯРЗБИЯЕ
ИЙЛ	460 000	Чл. 6 от ТТСАЯРЗБИЯЕ
ДП РАО Нови хан	450 000	Чл. 3, т. 6 от ТТСАЯРЗБИЯЕ
ДП РАО – Козлодуй	450 000	Чл. 3, т. 6 от ТТСАЯРЗБИЯЕ
Общо	7 374 000	

Очаквани приходи от такси за издаване на лицензии и разрешения - тези приходи са от еднократни такси при издаването на съответните лицензии и разрешения и са в зависимост от изпълняваните от заявителите дейности. При съставяне на проектобюджета за 2023 г. и бюджетната прогноза за периода 2024-2025 г. са отчетени доколкото са известни планираните дейности на лицензиантите. През периода на бюджетната прогноза предстоят подновяване на лицензии, издадени на ДП „Радиоактивни отпадъци“ и АЕЦ „Козлодуй“- за извеждане от експлоатация на блокове на АЕЦ „Козлодуй“ от 1 до 4, за експлоатация на хранилище за отработено ядрено гориво и за експлоатация на хранилище за сухо съхранение на отработено ядрено гориво от реактори ВВЕР-440. Предстои и издаване на лицензия за извеждане от експлоатация на ПХРАО „Нови хан“.

В зависимост от решенията по изграждане на нова ядрена мощност, размерът на приходите от такси за периода 2024 – 2025 г. може да се увеличи над планирания.

Описание на разходите

Код*	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ/ФУНКЦИОНАЛНИ ОБЛАСТИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (Отчет 2021 г.) (в хил. лв.)	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
		Общо разходи	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо ведомствени	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо администрирани	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС
4600.00.00	Общо разходи	6 005.7	6 005.7	0	5 506.1	5 506.1	0	499.6	499.6	0
4600.01.00	Функционална област „Регулация на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“	6 005.7	6 005.7	0	5 506.1	5 506.1	0	499.6	499.6	0
4600.01.01	Бюджетна програма „Регулиране и контрол на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“	6 005.7	6 005.7	0	5 506.1	5 506.1		499.6	499.6	

*Класификационен код съгласно РМС № 850 от 2022 г.

Код*	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ/ФУНКЦИОНАЛНИ ОБЛАСТИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (Отчет 2022 г.) (в хил. лв.)	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
		Общо разходи	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо ведомствени	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо администрирани	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС
4600.00.00	Общо разходи	6 637.1	6 637.1	0	6 120.8	6 120.8	0	516.3	516.3	0
4600.01.00	Функционална област „Регулация на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“	6 637.1	6 637.1	0	6 120.8	6 120.8	0	516.3	516.3	0
4600.01.01	Бюджетна програма „Регулиране и контрол на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“	6 637.1	6 637.1	0	6 120.8	6 120.8		516.3	516.3	

*Класификационен код съгласно РМС № 850 от 2022 г.

Код*	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ/ФУНКЦИОНАЛНИ ОБЛАСТИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (Проект за 2023 г.) (в хил. лв.)	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
		Общо разходи	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо ведомствени	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо администрирани	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС
4600.00.00	Общо разходи	8 435.3	8 435.3	0	7 791.7	7 791.7	0	643.6	643.6	0
4600.01.00	Функционална област „Регулация на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“	8 435.3	8 435.3	0	7 791.7	7 791.7	0	643.6	643.6	0
4600.01.01	Бюджетна програма „Регулиране и контрол на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“	8 435.3	8 435.3	0	7 791.7	7 791.7	0	643.6	643.6	0

*Класификационен код съгласно РМС № 850 от 2022 г.

Код*	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ/ФУНКЦИОНАЛНИ ОБЛАСТИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (Прогноза за 2024 г.) (в хил. лв.)	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
		Общо разходи	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо ведомствени	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо администрирани	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС
4600.00.00	Общо разходи	8 386.8	8 386.8	0	7 816.1	7 816.1	0	570.7	570.7	0
4600.01.00	Функционална област „Регулация на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“	8 386.8	8 386.8	0	7 816.1	7 816.1	0	570.7	570.7	0
4600.01.01	Бюджетна програма „Регулиране и контрол на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“	8 386.8	8 386.8	0	7 816.1	7 816.1	0	570.7	570.7	0

*Класификационен код съгласно РМС № 850 от 2022 г.

Код*	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ/ФУНКЦИОНАЛНИ ОБЛАСТИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (Прогноза за 2025 г.) (в хил. лв.)	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
		Общо разходи	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо ведомствени	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо администрирани	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС
4600.00.00	Общо разходи	8 406.3	8 406.3	0	7 776.4	7 776.4	0	629.9	629.9	0
4600.01.00	Функционална област „Регулация на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“	8 406.3	8 406.3	0	7 776.4	7 776.4	0	629.9	629.9	0
4600.01.01	Бюджетна програма „Регулиране и контрол на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“	8 406.3	8 406.3	0	7 776.4	7 776.4	0	629.9	629.9	0

*Класификационен код съгласно РМС № 850 от 2022 г.

Описание на финансирането на консолидираните разходи

Финансиране на консолидираните разходи, обхванати в програмния бюджет (хил. лв.)	Проект 2023 г.	Прогноза 2024 г.	Прогноза 2025 г.
Общо консолидирани разходи:	8 435.3	8 386.8	8 406.3
Общо разчетено финансиране:	8 435.3	8 386.8	8 406.3
Бюджет на ПРБ	8 435.3	8 386.8	8 406.3
Други бюджети и сметки за средства от ЕС, в т.ч. от:			
• Централен бюджет, в т.ч.:			
Държавни инвестиционни заеми			
• Сметки за средства от Европейския съюз (СЕС на НФ и на ДФЗ)			
• Други програми и инициативи, по които Република България е страна-партньор, за които се прилага режимът на сметките за средства от Европейския съюз			
• Други програми и други донори по бюджета на ПРБ			
• Други бюджетни организации, включени в консолидираната фискална програма			
• Други (в т.ч. и предоставените трансфери с положителен знак)			

V. ОПИСАНИЕ НА БЮДЖЕТНИТЕ ПРОГРАМИ И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО ВЕДОМСТВЕНИ И АДМИНИСТРИРАНИ РАЗХОДИ

4600.01.01 БЮДЖЕТНА ПРОГРАМА „РЕГУЛИРАНЕ И КОНТРОЛ НА ЯДРЕНАТА БЕЗОПАСНОСТ И РАДИАЦИОННАТА ЗАЩИТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ”

(класификационен код и наименование на бюджетната програма)

Цели на бюджетната програма

Целите на бюджетната програма за периода 2023-2025 година произтичат от дейностите на Агенцията за ядрено регулиране и от определените стратегически цели. Като основни за периода могат да бъдат определени следните цели:

1. Развитие на нормативната уредба по безопасно използване на ядрената енергия.
2. Поддържане на публични регистри на ползвателите на административни услуги, предоставяни от АЯР
3. Осигуряване спазването на нормативните изисквания, условията на издадените лицензи и разрешения и прилагане на добри практики.

Целеви стойности по показателите за изпълнение

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ 4600.01.01 Бюджетна програма „Регулиране и контрол на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“ (класификационен код и наименование на бюджетната програма)	Целева стойност			
	Мерна единица	Проект 2023 г.	Прогноза 2024 г.	Прогноза 2025 г.
1. По цел 1 „Развитие на нормативната уредба по безопасно използване на ядрената енергия“ – показател – разработени проекти за изменение и допълнение на нормативни актове и регулиращи ръководства по прилагането им	брой	3	3	3
2. По цел 2 „Поддържане на публични регистри на ползвателите на административни услуги, предоставяни от АЯР“ – показател – поддържане в актуално състояние на публичните регистри	брой	9	9	9
3. По цел 3 „Осигуряване спазването на нормативните изисквания, условията на издадените лицензии и разрешения и прилагане на добри практики“ – показател – Осъществени инспекции на обекти	брой	83	83	83

Външни фактори, които могат да оказат въздействие върху постигането на целите на програмата

Външните фактори, които биха могли да оказат въздействие върху постигането на целите са от една страна увеличаването на обема и обхвата на дейността на агенцията поради рязко нарастване на броя на обектите с ИЙЛ и дейностите подлежащи на регулаторен контрол, а от друга страна - възникнали нови задължения, произтичащи от членството на страната в ЕС, МААЕ и Агенцията за ядрена енергия към ОИСР:

-изграждане на нови ядрени съоръжения като нов ядрен енергиен блок, национално хранилище за РАО;

-изграждане на нови обекти за прилагане на съвременните технологии в медицинската диагностика и лъчелечението, като обекти с ускорители на заредени частици и гама-облъчватели.

Информация за наличността и качеството на данните

Показателите за изпълнение на заложените основни цели са на база 2023 година – утвърден план за инспекционната дейност на АЯР, годишни цели и очаквания за периода 2024-2025. Ползвани са данни от Системата за електронни услуги на АЯР и от публичните регистри.

Предоставяни по програмата продукти/услуги (ведомствени разходни параграфи)

1. Издаване на лицензии и разрешения

В съответствие със ЗБИЯЕ са въведени 5 режима:

- издаване на лицензии;
- издаване на разрешения;
- издаване на удостоверения за регистрация;
- издаване на удостоверения за правоспособност;
- уведомление за дейности по чл. 56, ал. 2 от ЗБИЯЕ.

Разграничителният критерий между издаването на лицензии и на разрешения е свързан с предмета на правно регулиране: разрешение се издава за еднократна дейност в конкретен случай (например разрешение за извеждане от експлоатация на обект с радиоактивни вещества), лицензия се издава за многократно повтаряща се дейност, която се извършва по време на срока на валидност на лицензията (например лицензия за експлоатация на ядрено съоръжение).

Редът за издаване на лицензии за дейностите по чл. 15, ал. 3, точки 1, 2, 3, 5, 7, 8 и 9 от ЗБИЯЕ и разрешения за дейностите по чл. 15, ал. 4, точки 1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 и 18 от ЗБИЯЕ е регламентиран в Наредбата за реда за издаване на лицензии и разрешения за безопасно използване на ядрената енергия и в Наредбата за условията и реда за придобиване на професионална квалификация и за реда за издаване на лицензии за специализирано обучение и на удостоверения за правоспособност за използване на ядрената енергия.

2. Оценки и анализи на безопасността и експертизи

Решението за издаване, изменение, подновяване, прекратяване и отнемане на лицензии и разрешения по ЗБИЯЕ се взима на основата на резултатите от извършен регулаторен преглед и оценка за съответствие с изискванията за безопасност. Изискванията, нормите и критериите за ядрена безопасност и радиационна защита са определени с наредбите по чл. 26, ал. 2 от ЗБИЯЕ, разработва се и система от регулиращи ръководства по прилагането им. В случаите, когато представените документи съдържат информация, за оценката на която се изискват специални знания, умения или технически средства, председателят на АЯР може да възложи прегледа и оценката на тези документи на външни консултанти (експертни инженерингови организации).

Редът за извършване на преглед и оценка на безопасността е определен с вътрешните правила на АЯР, описващи практическите стъпки за изпълнение. В процеса на оценката, при възникнала необходимост и по решение на председателя на агенцията, може допълнително да се извърши:

- инспекция на площадката на съоръжението, обект на заявената дейност;
- използване на външни консултанти (експертизи по договор);
- подпомагане на процеса на взимане на решение от консултативните съвети.

С цел намаляване на зависимостта от единствени доставчици на ядрени материали и услуги в ядрено-горивния цикъл и в съответствие с политиката на ЕВРАТОМ, европейската Агенция по доставките (ESA) изисква гарантиране на непрекъсната и безопасна работа на ядрените централи и осигуряване на надеждност при производство на електрическа енергия за населението и промишлеността на страните членки на ЕС. В тази връзка „АЕЦ Козлодуй” ЕАД изпълнява поетапна Програма за диверсификация на доставките на свежо ядрено гориво за блокове 5 и 6, като вторият етап на Програмата предвижда разработване на анализи на безопасността за лицензиране и внедряване на алтернативен тип ядрено гориво на блок 5 на АЕЦ „Козлодуй” през периода 2021-2024 г., по договор с Westinghouse Electric Sweden AB. Тъй като за 5 енергиен блок е налично ядрено гориво до 2024 г., за когато е предвидено преминаването към горивен цикъл с нови горивни касети, се налага прилагане на гъвкав подход в лицензирането, който позволява своевременно провеждане на регулаторните дейности по преглед и оценка на отчетите от анализа и обосновката на безопасността на новото ядрено гориво. В тази връзка е предвидено провеждането на външни експертизи на обосновката на безопасността за лицензиране на ново ядрено гориво за 5 блок през 2023 г. През периода 2025-2025 г. се предвижда преминаването на 6 енергиен блок към експлоатация с нови горивни касети,

произведени от Фрагатом, което ще наложи извършването на външни експертни оценки на обосновката на безопасността.

3. Периодични оценки и анализи

Текуща (периодична) проверка и оценка на спазването на изискванията за ядрена безопасност и радиационна защита и за изпълнение на условията на издадените лицензии и разрешения се извършва чрез преглед и оценка на отчетите на лицензианта/ притежателя на разрешение за експлоатационни параметри и показатели, за експлоатационни събития и чрез инспекции на място за установяване на съответствието с изискванията за безопасна експлоатация. В АЯР се преглеждат и оценяват представяните от лицензианта/ притежателя на разрешение отчети, отнасящи се за:

- изпълнение на специфични условия на лицензиите, напр. програми, резултати от анализи или изпитвания, инспекции на компоненти, ремонт;
- анализ на експлоатационни събития;
- месечни, тримесечни, годишни периодични отчети;
- изпълнение на принудителни мерки и предписания на инспекторите по контрола.

4. Инспекционна дейност

При планиране на инспекционните дейности се отчитат експлоатационните състояния на ядрените съоръжения и обектите с ИЙЛ, резултатите от предишния контрол и планираните модификации, т.е. осигурява се обвързване с планираните дейности на операторите.

Изпълнението на действащите нормативни актове по ядрена безопасност и радиационна защита и условията на издадените от председателя на АЯР разрешения се гарантира със санкции (имуществени санкции и глоби) и принудителни административни мерки, налагани от председателя на АЯР. За извършени нарушения на нормативни актове се издават актове за установяване на нарушенията и наказателни постановления.

За предотвратяване и преустановяване на административните нарушения, както и за предотвратяване и отстраняване на последиците от тях, председателят на агенцията налага принудителни административни мерки.

5. Международни дейности

АЯР е органът, представляващ Република България в международен план в областта на регулирането на мирното използване на ядрената енергия. Агенцията използва ефективно международното сътрудничество като инструмент за усъвършенстване на дейността си като регулиращ орган по ядрена безопасност и радиационна защита, за повишаване на безопасността на експлоатация на ядрените съоръжения, за обучение и повишаване квалификацията и културата на безопасност на българските специалисти, за внедряване на ядрени технологии и др. АЯР осъществява сътрудничество с регулиращи органи от други държави, както и с международните организации, с цел повишаване на равнището на ядрената и радиационна безопасност в регионален и световен мащаб.

Република България е една от учредителките на Международната агенция по атомна енергия (МААЕ), Виена и Обединения институт за ядрени изследвания (ОИЯИ) – Дубна. АЯР реализира членството на България и в двете организации.

От 01.01.2021 година Република България е членка и в АЯЕ към ОИСР и АЯР участва в различни работни групи и мероприятия по линия на съвместното сътрудничество.

АЯР участва в работата на Асоциацията на западноевропейските ядрени регулатори (WENRA) от 2003 г. и на Асоциацията на европейските органи по радиационна защита (HERCA) от основаването ѝ през 2007 г. Работните програми и на двете асоциации са насочени в решаване на значими регулаторни проблеми и отговори на въпроси свързани с теми, нормативно постановени в Договора ЕВРАТОМ.

В периода 2023-2025 год. приоритетни за дейността на АЯР са представяне и преглед на националните доклади по Конвенцията за ядрена безопасност и по Единната конвенция за безопасност при управление на отработено ядрено гориво и за безопасност при управление на радиоактивни отпадъци, както и подготовката и представянето на националните доклади по двете конвенции. Друг основен момент за дейността на Агенцията е провеждането на Партньорска проверка от страна на МААЕ (IRRS Mission), която ще се състои през 2024 година.

За отстояване на националните интереси и поддържане на високия авторитет на страната в ядрената област е необходимо активното ни участие в комитетите и работните групи към различните международни организации:

- Шестте основни консултативни съвета за стандартите на МААЕ (NUSSC, RASSC, TRASSC, WASSC, EPreSC и NSGC), занимаващи се съответно с въпросите на ядрената безопасност, радиационната защита, безопасния транспорт на ядрен материал, безопасно управление на радиоактивни отпадъци, аварийно планиране и готовност и ядрена сигурност – по 1 участник във всеки комитет;
- Група на европейските регулатори (ENSREG), в която участват председатели и зам. председатели на регулиращите органи на ЕС;
- Пленарни заседания и работни групи на WENRA по хармонизиране на регулаторната практика и изискванията по ядрена безопасност и радиационна защита в страните от Европа;
- Съвет на ръководителите на HERCA и специализирани работни групи;
- Форум на регулаторите на страните, експлоатиращи реактори тип ВВЕР;
- Комитет на пълномощните представители на страните-членки в ОИЯИ – Дубна и Финансов комитет на страните-членки в ОИЯИ.

Организационни структури, участващи в програмата

Администрацията на Агенцията е организирана в една главна дирекция и четири дирекции, разпределени в обща и специализирана администрация. Специализираната администрация на агенцията подпомага и осигурява осъществяването на правомощията на Председателя на Агенцията по ЗБИЯЕ и е организирана в следните дирекции:

- Главна дирекция “Ядрена безопасността”;
- Дирекция “Анализи и оценки на безопасността”;
- Дирекция “Радиационна защита”;
- Дирекция “Международно сътрудничество”.

В състава на главна дирекция “Ядрена безопасността” се включва териториалното звено в Козлодуй, което осъществява ежедневен контрол на ядрената безопасност и радиационна защита на АЕЦ Козлодуй. Експертите в главната дирекция

изпълняват дейности, свързани с контрол и регулиране на ядрени съоръжения и ядрен материал.

Експертите на дирекция “Анализи и оценки на безопасността” изпълняват дейностите, свързани с прегледа и оценката на представената документация за издаване на лицензии или разрешения за извършване на дейности с ядрени съоръжения, включително за извършване на промени в конструкции, системи и компоненти (КСК), важни за безопасността на ядрените съоръжения, както и преглед на документи, удостоверяващи изпълнението на условията на издадени лицензии и разрешения.

Експертите на дирекция “Радиационна защита” изпълняват дейностите, свързани с контрол и регулиране на дейностите с източници на йонизиращи лъчения и управление на радиоактивни отпадъци и извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения, както и по отношение на квалификацията и правоспособността на персонала в ядрени съоръжения и обекти с източници на йонизиращи лъчения.

Експертите на дирекция “Международно сътрудничество” изпълняват дейности, свързани с международните ангажименти на Република България и на Агенцията.

Отговорност за изпълнението на програмата

Държавното регулиране на безопасното използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и на безопасното управление на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво се осъществява от председателя на Агенцията за ядрено регулиране, който е независим специализиран орган на изпълнителната власт и има компетентност, определена със закон.

Бюджетна прогноза по ведомствени и администрирани разходни параграфи на програмата (в хил. лв.)

№	4600.00.00 Бюджетна програма „Регулиране и контрол на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България ” (класификационен код и наименование на бюджетната програма)	Отчет 2021	Отчет 2022	Проект 2023 г.	Прогноза 2024 г.	Прогноза 2025 г.
	1	2	3	4	5	6
I.	Общо ведомствени разходи:	6 005.7	6 637.1	8 435.3	8 386.8	8 406.3
	Персонал	3 783.2	3 891.0	4 374.9	4 399.7	4 419.2
	Издръжка	2 100.4	2 455.7	3 890.4	3 824.7	3 824.7
	Капиталови разходи	122.1	290.4	170.0	162.4	162.4
1	Ведомствени разходи по бюджета на ПРБ:	5 506.1	6 120.8	7 791.7	7 816.1	7 776.4
	Персонал	3 783.2	3 891.0	4 374.9	4 399.7	4 419.2
	Издръжка	1600.8	1 939.4	3 246.8	3 254.0	3 194.8
	Капиталови разходи	122.1	290.4	170.0	162.4	162.4
2	Ведомствени разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета на ПРБ**	499.6	516.3	643.6	570.7	629.9
	1. Членски внос на Република България в Международната агенция за атомна енергия /параграф 46-00/	499.6	516.3	643.6	570.7	629.9
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети и сметки за средства от ЕС**	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	499.6	516.3	643.6	570.7	629.9
	Общо разходи по бюджета (I.I+II.):	6 005.7	6 637.1	8 453.3	8 386.8	8 406.3
	Общо разходи (I.+II.+III.):	6 005.7	6 637.1	8 435.3	8 386.8	8 406.3
	Численост на щатния персонал	103	104	114	114	114
	Численост на извънщатния персонал	6	6	7	7	7

ЦАНКО БАЧИЙСКИ

Председател на Агенция за ядрено регулиране